

6/1/94

Π.Α.
24.3

ΕΡΩΤΗΣΗ :

Κύριε Υπουργέ, τρεις μήνες Κυβέρνησης ΠΑΣΟΚ. Κοινή διαπίστωση: Διστακτικά βήματα και κάποιος φόβος. Είναι ο φόβος της αποτυχίας ή η διστακτικότητα οφείλεται στην "πρόληψη του λάθους";

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Πολλοί περιμένουν θαύματα. Δεν είναι η εποχή των θαυμάτων. Η κοινωνική εξέλιξη ακολουθεί πορεία που προκαθορίζεται από το πλαίσιο των διεθνών οικονομικών και τεχνολογικών εξελίξεων. Δεν ζούμε σε άλλο πλανήτη για να μπορούμε να καθορίζουμε τα πράγματα όπως θέλουμε εμείς. Πρέπει να παλέψουμε με την ανεργία, την αποβιομηχάνιση, τα ελλείμματα, που είναι κοινά προβλήματα του ευρωπαϊκού χώρου. Δεν πρόκειται να εξαφανισθούν σε λίγους μήνες.

Οι μεγάλες θεσμικές αλλαγές συντελέστηκαν στην δεκαπενταετία μετά τη μεταπολίτευση. Υπάρχουν ακόμη τομείς όπου μπορούν να γίνουν θεαματικά βήματα (δημόσια διοίκηση-πελατειακό σύστημα, αποκέντρωση). Όμως, οι όποιες αλλαγές, εφόσον γίνουν, χρειάζονται χρόνο να δείξουν τα αποτελέσματά τους. Γι' αυτό και θα υπάρχει η αίσθηση της ακινησίας.

Μια κυβέρνηση, όπως ένας θεσμός, αποφέρει ό,τι εισφέρεις. Η απόδοσή της εξαρτάται από το επίπεδο της προετοιμασίας των προγραμμάτων και των στελεχών. Είναι γνωστό ότι στο ΠΑΣΟΚ μιά πολύ ισχυρή τάση κατηγορούσε την "προγραμματολαγνεία", τις "ομάδες δουλειάς", τα "κείμενα εργασίας". Η πολιτική, κατά την δική τους άποψη, είναι απόρροια και μόνο βούλησης. Τα αποτελέσματα αυτής της αντίληψης είναι ορατά σήμερα.

Εκείνο που χρειάζεται είναι να βελτιώσουμε την ποιότητα ζωής των πολιτών. Οι καλές συγκοινωνίες, η γρήγορη εξυπηρέτηση στις δημόσιες υπηρεσίες, το καθαρό περιβάλλον είναι εφικτά και αποτελούν υποχρέωσή μας. Ένας "νέος δρόμος προς τον σοσιαλισμό", η "υπέρβαση των ευρωπαϊκών δεσμεύσεων" δεν είναι εφικτά και αποτελούν χίμαιρες. Θέλουμε μία κοινωνία κοινωνικής δικαιοσύνης και διεύρυνσης των ατομικών και συλλογικών δυνατοτήτων και πρωτοβουλιών και όχι μία κοινωνία καθημερινής μιζέριας αλλά μεγάλων λόγων.

ΕΡΩΤΗΣΗ :

Η εικόνα που παρουσιάζει η κυβέρνηση δεν είναι η καλύτερη δυνατή. Πρόσφατα είδαν το φώς της δημοσιότητας έντονες κριτικές που ακούσθηκαν στην τελευταία συνεδρίαση του Εκτελεστικού Γραφείου. Είναι ένα σύμπτωμα δυσλειτουργίας της κυβέρνησης;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Στο Ε.Γ. συζητήσαμε για την κριτική που ασκείται στην κυβέρνηση, πόσο δικαιολογημένη ή πόσο αδικαιολόγητη είναι. Ίσως μερικοί που αναζητούν δραματοποιήσεις εξέλαβαν αυτή τη συζήτηση ως "έντονη κριτική". Δεν ήταν. Ήταν μία επιβεβλημένη αυτοκριτική.

Το πρόβλημα δεν είναι ο φόβος της αποτυχίας, αλλά η ανάγκη της επιτυχίας. Ο φόβος της αποτυχίας οδηγεί στον οππορτουνισμό και στη στασιμότητα. Δεν γίνεται καμμία κίνηση για ν'αποφευχθεί το πολιτικό κόστος. Είναι η πολιτική του "λάθρα βιώσας". Χρειάζεται πολιτική έντονης και εμφανούς παρουσίας. Αλλά αυτό απαιτεί αντίληψη για το αύριο, νέες κατευθύνσεις, θέληση για εκσυγχρονισμό.

Πολλά απο τα προβλήματα που έχουν εμφανιστεί στη διάρκεια της νέας Κυβερνητικής θητείας του ΠΑΣΟΚ, συνδέονται ευθέως με τις καθυστερήσεις και τις αγκυλώσεις που παρουσιάζει το πολιτικό μας σύστημα. Οφείλονται στις παλαιοκομματικές πρακτικές και στις συντηρητικές απόψεις. Δημιουργούνται απο τις συντεχνιακές κατοχυρώσεις, την παραοικονομία και τις έντονες αντιθέσεις που χαρακτηρίζουν την κοινωνία μας. Και προκαλούνται απο ένα έρποντα λαϊκισμό που στηρίζεται στις πελατειακές σχέσεις και στο Κράτος παροχών.

Γι' αυτό και στο επίκεντρο της πολιτικής διαμάχης, είναι η σύγκρουση μεταξύ της εφήμερης και μακρόπνοης πολιτικής. Μιά σύγκρουση που έχει άμεση σχέση και με την ένταξη της Χώρας μας στην τροχιά της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. Και αυτό γιατί έχει γίνει απολύτως σαφές ότι η οργανική μας ένταξη στην Ευρώπη, απαιτεί μία μακρόπνοη και δύσκολη πολιτική, που όμως πολλοί δεν είναι πρόθυμοι ν' αποδεχθούν.

Πέρα όμως απο αυτό, η Κυβέρνηση, μετά την περίοδο προσαρμοστικότητας, η οποία ήταν άλλωστε απαραίτητη, είναι ανάγκη να αποκτήσει ένα σταθερό και σύγχρονο βηματισμό. Γιατί το μέγεθος και η έκταση των προβλημάτων που καλείται να αντιμετωπίσει, έχουν πάρει εκρηκτικές διαστάσεις. Αλλά και γιατί δεν υπάρχουν περιθώρια πειραματισμών και άλλων "χαμένων ευκαιριών".

ΕΡΩΤΗΣΗ :

Σύνοδος της Κ.Ε. και Συνέδριο του Κινήματος. Το ΠΑΣΟΚ είναι ώριμο πλέον να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της εσωκομματικής δημοκρατίας και να μιλήσει για τη διαδοχή ή απλά θα είναι ένα Συνέδριο νίκης;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Ο βαθμός ωριμότητας του ΠΑΣΟΚ δεν καθορίζεται από την διαδοχολογία. Αλλά από την ικανότητά του να ανταποκριθεί στις ανάγκες και στις απαιτήσεις της σημερινής εποχής. Αλλωστε, η επικέντρωση της συζήτησης στα πρόσωπα είναι μία συντηρητική και αναχρονιστική όψη της πολιτικής, αφού αναπαράγει τους προσωπικούς μηχανισμούς, καθώς και το μοντέλο των αρχηγικών κομμάτων. Μάλιστα, απότοκος αυτής της αντίληψης είναι να διευρύνεται αντί να μειώνεται το έλλειμμα της εσωκομματικής δημοκρατίας.

Η ενασχόληση με την διαδοχολογία φτωχαίνει το περιεχόμενο της πολιτικής. Εξοστρακίζει τις πολιτικές προτάσεις και ιδέες. Εξουδετερώνει την πολιτική διαπάλη, υποκαθιστώντας την από μια άγονη αντιπαράθεση προσώπων και μηχανισμών. Το αποτέλεσμα είναι να έχουμε πολιτικούς χωρίς περιεχόμενο και πολιτική χωρίς στόχο. Η πολιτική δεν είναι "τεχνική της εξουσίας". Είναι κοινωνική παρέμβαση. Απαιτεί στόχους, όραμα. Ως "τεχνική" οδηγεί, οποιοσδήποτε ο μανδύας της, μόνο στη στασιμότητα.

Όσον αφορά στο Συνέδριο: Δεν χρειάζεται ένα ακόμη συνέδριο "συσπείρωσης και ενότητας", στο οποίο το μόνο που θα γίνει θα είναι η μερική αναδιανομή της κομματικής εξουσίας. Ούτε χρειάζεται ένα συνέδριο, που θα εξυπηρετεί αλλά και θα υπαγο-

ρεύεται απο κάποιες βραχυπρόθεσμες πολιτικές ή προσωπικές σκοπιμότητες, "να προλάβουμε τους δύσκολους καιρούς που έρχονται".

Το ΠΑΣΟΚ έχει ανάγκη απο ένα συνέδριο που θα είναι τομή στην εικοσάχρονη πολιτική του διαδρομή. Ένα συνέδριο που θα πιστοποιεί την μετεξέλιξη του σ'ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό σοσιαλιστικό κόμμα. Θα προωθεί έναν ευρύτερο πολιτικό διάλογο και θα διαγράφει απαντήσεις στα μεγάλα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα: την απασχόληση, την οικονομική σταθερότητα, την Ευρωπαϊκή Ενοποίηση. Διότι, μόνον έτσι το ΠΑΣΟΚ θα μπορέσει να αναζωογονηθεί. Να αποκτήσει μιά πιο ζωντανή και αυθεντική σχέση με την κοινωνία και τους πολίτες. Η κατάκτηση αυτών των στόχων είναι απαραίτητη προκειμένου το ΠΑΣΟΚ να διατηρήσει την κοινωνική του απήχηση. Σήμερα υπάρχει αναντιστοιχία μεταξύ του οργανωμένου και του "κοινωνικού" ΠΑΣΟΚ. Η οργανωμένη βάση δεν εκφράζει παρά μερικά μόνο όσους ψηφίζουν ΠΑΣΟΚ. Θα καταφέρουμε να μειώσουμε την παραπάνω αναντιστοιχία τόσο όσο το ΠΑΣΟΚ θα ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στις πολλαπλές απαιτήσεις και ανάγκες της εποχής μας. Μάλιστα, σήμερα που βρισκόμαστε μπροστά στο τέλος του πρώτου μεταπολιτευτικού κύκλου και στην αυγή μιάς νέας μεταπολίτευσης, χρειαζόμαστε ένα ΠΑΣΟΚ που θα είναι το κόμμα της νέας εποχής.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Το διήμερο της Κ.Ε. ανέδειξε μερικές διαφωνίες. Εσείς θεωρείτε ότι αυτό το διήμερο έδωσε καινούργια πράγματα ή παρέπεμψε στο Συνέδριο;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Η Κ.Ε. αποφάσισε να συγκαλέσει το Συνέδριο. Η απόφαση αυτή ενέχει την παραπομπή των όποιων εκκρεμοτήτων στο Συνέδριο ή στην νέα Κ.Ε. Διαφωνίες υπήρχαν, μεταξύ άλλων, και ως προς το εάν πρέπει να συγκληθεί ή όχι τώρα το Συνέδριο και ως προς τη σύνθεση της Οργανωτικής Επιτροπής του Συνεδρίου. Γιατί όχι; Η μονολιθικότητα δεν ταιριάζει σε ένα δημοκρατικό κόμμα.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Χαρακτηρίστηκε κατόρθωμα η κατάθεση του προϋπολογισμού. Οι άμεσοι και έμμεσοι φόροι όμως δεν φαίνεται να λύνουν το πρόβλημα. Μισθωτοί και συνταξιούχοι τραβάνε τη δική τους ανηφόρα. Με την εμπειρία του 1985 που έχετε, είναι δυνατή η αντιστροφή του οικονομικού κλίματος και πώς;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Το οικονομικό κλίμα είναι καλό. Ο κοινωνικός διάλογος που εφαρμόζει ο Γ. Γεννηματάς, βοήθησε να ξεπερασθούν αντιθέσεις, υποψίες, φήμες. Οι πολίτες ξέρουν ότι η κυβέρνηση νοιάζεται γι'αυτούς και προσπαθεί. Ξέρουν ότι η οικονομική πολιτική δεν επιδιώκει να ευνοήσει ορισμένα στρώματα. Ο προϋπολογισμός αποτελεί, αν σκεφθεί κανείς την κατάσταση που παραλάβαμε, επίτευγμα. Όμως, είμαστε στην αρχή της ανηφόρας. Το κεντρικό πρόβλημα, ο περιορισμός της παραοικονομίας, σε βαθμό ώστε να μειωθούν δραστικά και γρήγορα τα ελλείμματα, απαιτεί ακόμη πολλές προσπάθειες.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Η οικονομική διείσδυση της Ελλάδας στα Βαλκάνια είναι ένα κατεξοχήν επιθετικό όπλο. Το Υπουργείο σας τί προτείνει για την οικονομική "κατάκτηση" της Βαλκανικής;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Η οικονομική διείσδυση δεν αποτελεί, σύμφωνα με την δική μου αντίληψη, επιθετικό όπλο, ούτε τίθεται, νομίζω, θέμα οικονομικής "κατάκτησης" της Βαλκανικής.

Ζούμε σε μία εποχή έντονης διαπλοκής οικονομικών συμφερόντων πέρα απο τα εθνικά σύνορα. Οι διεθνείς οικονομικές σχέσεις και η διαδικασία ένταξης στο διεθνές οικονομικό σύστημα διαδραματίζουν, όσο ποτέ άλλοτε, αποφασιστικό ρόλο στη διαμόρφωση της οικονομικής πολιτικής κάθε χώρας. Η εξωτερική πολιτική, όσο ποτέ άλλοτε, χρησιμοποιεί οικονομικές παραμέτρους στο σχεδιασμό της.

Ειρήνη, ασφάλεια και ανάπτυξη διασφαλίζονται σήμερα αποτελεσματικότερα με οικονομικές διεργασίες. Μια σοβαρή επένδυση που θ'ανοίξει δρόμους συνεργασίας μεταξύ δύο χωρών μπορεί να είναι πίο επωφελής απο μία επένδυση σε άρματα μάχης. Αυτά όλα σημαίνουν ότι οι γείτονές μας δεν είναι οπωσδήποτε ή εχθροί ή πιθανοί υποτελείς, αλλά εν δυνάμει συνεργάτες σε μία κοινή διαδικασία ανάπτυξης.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Θα μπορούσατε να δώσετε ένα παράδειγμα συγκεκριμένης πολιτικής;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Πολλοί υποστηρίζουν έμμεσα ή άμεσα τον απομονωτισμό. Δεν θέλουν οδικούς άξονες προς την Βουλγαρία λόγω της ύπαρξης μουσουλμανικής μειονότητας και απο τις δύο πλευρές των συνόρων. Δεν θέλουν τη σύνδεση του δικτύου της ΔΕΗ με το Τουρκικό δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας, διότι έτσι θα συνδεθεί

η Τουρκία με την Ευρώπη. Δεν θέλουν την Εγνατία Οδό, διότι η Τουρκία θα είναι πιο εύκολα προσιτή. Παραβλέπουν ότι όσα δίκτυα δεν γίνουν στην Ελλάδα, θα γίνουν βόρεια απο τα σύνορά μας.

Για να πετύχουμε τη Βαλκανική συνεργασία, πρέπει να προωθήσουμε τα διαβαλκανικά δίκτυα στα πλαίσια του ευρύτερου σχεδιασμού των διευρωπαϊκών δικτύων. Δίκτυα για τις συγκοινωνίες, την ενέργεια, τις τηλεπικοινωνίες. Αλλά και δίκτυα που αφορούν την συνεργασία, την ανταλλαγή και τη διάχυση γνώσης και πληροφοριών στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας, κοινές επιχειρηματικές δραστηριότητες ή την αξιοποίηση των ανθρωπίνων πόρων. Πρέπει να δουλέψουμε για την εγκαθίδρυση στη Βαλκανική μιάς νέας πραγματικότητας πολύπλευρης επικοινωνίας.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Σε πρόσφατο άρθρο σας αναφέρατε επιγραμματικά ότι η Προεδρία στην Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αφορά ούτε πολιτικά θαύματα ούτε πεδία για δημαγωγίες. Τί νομίζετε ότι μπορεί να καταφέρει;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Πιστεύω ότι το σημαντικώτερο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε είναι η σταδιακή τα τελευταία χρόνια περιθωριοποίησή μας στις σχέσεις μας μέσα στην Κοινότητα. Η αδυναμία μας να επηρεάσουμε εξελίξεις, να συμπαραταχθούμε με κάποιους, να αντιπαραταχθούμε με πειστικά και αποτελεσματικά επιχειρήματα σε άλλους, να αναδείξουμε την δική μας συμβολή και ικανότητα, έχει οδηγήσει σε αδιαφορία και εχθρότητα απέναντί μας.

Μπορούμε να τα καταφέρουμε. Αρκεί να συνειδητοποιήσουμε ότι χρειάζεται μία άλλη προσέγγιση, ότι οι στόχοι μας είναι δυνατόν να εξυπηρετηθούν καλύτερα μέσα απο τους δρόμους της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης.

ΕΡΩΤΗΣΗ:

Αληθεύει αυτό; Μήπως οι Ευρωπαίοι μάς παρασύρουν σ'ένα δρόμο που δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντά μας;

ΑΠΑΝΤΗΣΗ:

Οι Ευρωπαίοι δεν μας παρασύρουν. Η δυναμική της διεθνοποίησης των οικονομικών και κοινωνικών σχέσεων μας παρασύρει. Το παλιρροιακό κύμα της όλο και πιο έντονης διασύνδεσης μας σπρώχνει. Δεν έχουμε άλλη λύση παρά να το εκμεταλλευθούμε. Και στα μικρά, όπως είναι οι ρυθμίσεις για την κλωστοϋφαντουργία, και στα μεγάλα, όπως είναι οι διεθνείς μας σχέσεις.

Χρειαζόμαστε συμμαχίες και πρέπει να τις επιδιώκουμε.

ΕΡΩΤΗΣΗ

Κύριε Υπουργέ τρεις μήνες τώρα Κυβέρνηση ΠΑ.ΣΟ.Κ. Κοινή διαπίστωση : Διστακτικά βήματα και κάποιος φόβος. Είναι ο φόβος της αποτυχίας ή η διστακτικότητα οφείλεται στη "πρόληψη του λάθους";

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Η Κυβέρνηση, μετά την μετεκλογική ευφορία, καλείται να αντιμετωπίσει την σκληρή και ζοφερή πραγματικότητα. Αλλά και να θεμελιώσει μια νέα πορεία για την κοινωνία, την οικονομία και τους θεσμούς, μακριά από την παραμορφωτική επίδραση των διαφόρων ψευδαισθήσεων και των ευκόλων υποσχέσεων. Άλλωστε, σε αυτό το επίπεδο θα κριθεί τόσο η αξιοπιστία όσο η αποτελεσματικότητά της.

Γι' αυτό και το πρόβλημα δεν είναι ο φόβος της αποτυχίας αλλά η ανάγκη της επιτυχίας. Ετσι, η Κυβερνητική δραστηριότητα, σε κάθε της βήμα, πρέπει να διακρίνεται από αυτή την ανάγκη. Δεν μπορεί να κυριαρχείται από τον φόβο της αποτυχίας, διότι κάτι τέτοιο θα την οδηγούσε σε πλήρη αδράνεια και παράλυση. Ούτε μπορεί να χαρακτηρίζεται από την οποιαδήποτε διστακτικότητα όταν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η χώρα μας, επιζητούν επιτακτικές και άμεσες λύσεις.

Ωστόσο το βέβαιο είναι ότι τα όποια προβλήματα έχουν εμφανιστεί στην διάρκεια της νέας Κυβερνητικής θητείας του ΠΑ.ΣΟ.Κ, συνδέονται ευθέως με τις καθυστερήσεις και τις αγκυλώσεις που παρουσιάζει το πολιτικό μας σύστημα. Οφείλονται στις παλαιοκομματικές πρακτικές και στις συντηρητικές απόψεις. Δημιουργούνται από τα αντιτιθέμενα συμφέροντα και τις έντονες αντιθέσεις που χαρακτηρίζουν την κοινωνία μας. Και προκαλούνται από ένα έρποντα λαϊκισμό που στηρίζεται στις πελατειακές σχέσεις και στο Κράτος παροχών.

Γί'αυτό και στο επίκεντρο της πολιτικής διαμάχης είναι η σύγκρουση μεταξύ της εφήμερης και μακρόπνοης πολιτικής. Μιά σύγκρουση που έχει άμεση σχέση και με την ένταξη της Χώρα μας στην τροχιά της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης. Και αυτό γιατί έχει γίνει απολύτως σαφές ότι η οργανική μας ένταξη στην Ευρώπη, απαιτεί μία μακρόπνοη και δύσκολη πολιτική, που όμως πολλοί δεν είναι πρόθυμοι να αποδεχτούν.

Πέρα όμως από αυτό η Κυβέρνηση, μετά την περίοδο προσαρμοστικότητας, η οποία ήταν άλλωστε απαραίτητη, είναι ανάγκη να αποκτήσει ένα σταθερό και σύγχρονο βηματισμό. Γιατί το μέγεθος και η έκταση των προβλημάτων που καλείται να αντιμετωπίσει έχουν πάρει εκρηκτικές διαστάσεις. Αλλά και γιατί δεν υπάρχουν περιθώρια πειραματισμών και άλλων "χαμένων ευκαιριών".

ΕΡ: Σύνοδος της Κ.Ε. και συνέδριο του κινήματος. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι ώριμο πλέον να αντιμετωπίσει το πρόβλημα της εσωκομματικής δημοκρατίας και να μιλήσει για τη διαδοχή ή απλά θα είναι ένα συνέδριο νίκης;

ΑΠ: Ο βαθμός ωριμότητας του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν καθορίζεται από την ενασχόλησή του με τη διαδοχολογία. Αλλά από την ικανότητά του να ανταποκριθεί στις ανάγκες και στις απαιτήσεις της σημερινής εποχής. Άλλωστε η επικέντρωση της συζήτησης στα πρόσωπα είναι μια συντηρητική και αναχρονιστική όψη της πολιτικής, αφού αναπαράγει τους προσωπικούς μηχανισμούς καθώς και το μοντέλο των αρχηγικών κομμάτων. Μάλιστα απότοκος αυτής της αντίληψης είναι να διευρύνεται αντί να μειώνεται το έλλειμα της εσωκομματικής δημοκρατίας.

Και τούτο διότι η ενασχόληση με την διαδοχολογία, ευνουχίζει το περιεχόμενο και την ουσία της ίδιας της πολιτικής. Εξοστρακίζει τις πολιτικές προτάσεις και ιδέες. Και εξουδετερώνει την πολιτική διαπάλη, υποκαθιστώντας την από μια άγονη αντιπαράθεση προσώπων και μηχανισμών. Το αποτέλεσμα είναι να έχουμε πολιτικούς χωρίς περιεχόμενο και πολιτική χωρίς στόχο, οραματισμό και σχέδιο για το μέλλον. Αυτό συμβαίνει γιατί η πολιτική δραστηριότητα, εξαντλείται σε παρασκηνιακές διαβουλεύσεις που κύριο στόχο έχουν την διεύρυνση της επιρροής των προσώπων, ανεξάρτητα από τις απόψεις και τις ιδέες τις οποίες αυτοί εκφράζουν. Αλλά και γιατί μια τέτοια δραστηριότητα μετατρέπει την πολιτική από μορφή κοινωνικής παρέμβασης, που είναι, σε υπόθεση των "τεχνικών της εξουσίας". Ενώ εξουδετερώνει πλήρως τις όποιες δυνατότητες υπάρχουν προκειμένου να αναπτυχθεί ένας πρόσφορος πολιτικός διάλογος στο εσωτερικό των κομμάτων.

Γι' αυτό λοιπόν η ωριμότητα που πρέπει να διακρίνει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι συνυφασμένη περισσότερο με την πολιτική και τον τρόπο λειτουργίας του και λιγότερο με τα πρόσωπα και την συζήτηση για το "μετά". Άλλωστε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θα συνεχίσει το δρόμο και μετά τον Ανδρέα Παπανδρέου. Ωστόσο το θεμελιώδες ερώτημα είναι ποιος θα είναι ο χαρακτήρας και η φυσιογνωμία του. Στο ερώτημα αυτό θα πρέπει να απαντήσει επαρκώς το επικείμενο συνέδριο. Διότι είναι πλέον σαφές ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν χρειάζεται ένα ακόμη συνέδριο συσπείρωσης και ενότητας, το οποίο το μόνο που θα κάνει είναι η αναδιανομή της κομματικής εξουσίας. Ούτε χρειάζεται ένα συνέδριο, που θα εξυπηρετεί αλλά και θα υπαγορεύεται από κάποιες πολιτικές ή προσωπικές σκοπιμότητες.

Αντίθετα το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει ανάγκη από ένα συνέδριο που θα είναι τομή στην εικοσάχρονη πολιτική του διαδρομή. Ένα συνέδριο που θα πιστοποιεί τη μετεξέλιξη του σ' ένα σύγχρονο ευρωπαϊκό σοσιαλιστικό κόμμα. Θα προωθεί έναν ευρύτερο πολιτικό διάλογο και θα δίνει απαντήσεις στα μεγάλα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά προβλήματα. Διότι μόνο έτσι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θα μπορέσει να αναζωογονηθεί. Να προβάλλει ένα νέο πρόσωπο και να αποκτήσει μια πιο ζωντανή και αυθεντική σχέση με την κοινωνία και τους πολίτες.

Η κατάκτηση αυτών των στόχων είναι απαραίτητη προκειμένου το ΠΑ.ΣΟ.Κ. να προχωρήσει στην κοινωνική και πολιτική του ανασύνθεση. Η ανασύνθεση αυτή θα του επιτρέψει να υπερβεί την αναντιστοιχία που εμφανίζει μεταξύ του οργανωμένου και του "κοινωνικού" ΠΑ.ΣΟ.Κ. Όσο μειώνεται η παραπάνω αναντιστοιχία τόσο το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θα ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα στις πολλαπλές απαιτήσεις και ανάγκες της εποχής μας. Μάλιστα σήμερα που βρισκόμαστε μπροστά στο τέλος του πρώτου μεταπολιτευτικού κύκλου και στην αυγή μιας νέας μεταπολίτευσης, χρειαζόμαστε ένα ΠΑ.ΣΟ.Κ. που θα είναι το κόμμα της νέας εποχής.

Η γνώμη μου είναι ότι σε αυτό το επίπεδο θα κριθεί η αξιοπιστία, η ικανότητα και ωριμότητα του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Αλλά και θα διασφαλιστεί η συνοχή και η ενότητά του, ξεπερνώντας με ανώδυνο τρόπο την διαδοχή του Ανδρέα Παπανδρέου όταν τεθεί τέτοιο θέμα.